

Bydgoszcz, 3 lipca 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.1.11.2018.BG/ACz/DS

**Pan
Wojciech Deskiewicz
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
ul. Żytnia 55
87-800 Włocławek**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 122, art. 186 pkt 3, art.197a ust. 1 i 2, art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) oraz § 20 i § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz.1477) w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej ul. Żytnia 55, 87-800 Włocławek (zwanej dalej POW lub Placówką) w dniach 14, 15 i 21 maja 2018 r. przeprowadzona została kontrola doraźna w trybie uproszczonym.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- B.G.– starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- A.Cz. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
- D.S. – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.

na podstawie Upoważnienia Nr 286/2018 z 2 maja 2018 r.

w zakresie:

- wyjaśnienia zagadnień dotyczących nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej zgłoszonych przez Rzecznika Praw Dziecka.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do 14 maja 2018 r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność jednostki ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen¹:

¹ Na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli. Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

- pozytywna,
- pozytywna z uchybieniami,
- pozytywna z nieprawidłowością,
- pozytywna z nieprawidłowościami,
- negatywna (po przekroczeniu progu istotności).

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

W związku z pismem z Biura Rzecznika Praw Dziecka dotyczącym nieprawidłowości w funkcjonowaniu Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej przy ul. Żytniej 55 we Włocławku przeprowadzono kontrolę doraźną, mającą na celu ustalenie stanu faktycznego dotyczącego funkcjonowania placówki, w tym w zakresie przestrzegania praw dziecka.

Podczas kontroli informacji udzielali: p. Wojciech Deskiewicz - Dyrektor Centrum Administracyjnego – Centrum Opieki nad Dzieckiem będący jednocześnie Dyrektorem POW, pedagodzy - p. E.N i D.R, psycholog - p. I.Cz., pracownik socjalny p. A.R. oraz wychowawcy p. M.N., p. Ł.C., p. M. M., p. J. M., p. L.L.

Placówka jest placówką socjalizacyjno-interwencyjną, przeznaczoną dla 30 dzieci.

W trakcie kontroli inspektorzy przeprowadzili ze wszystkimi obecnymi w placówce wychowankami rozmowę indywidualną, dotyczącą warunków socjalno-bytowych w placówce oraz przestrzegania praw dziecka (w tym przypadków występowania agresji werbalnej i fizycznej ze strony wychowawców), a następnie poproszono dzieci o wypełnienie ankiety.

Na dzień kontroli w ewidencji wychowanków placówki znajdowało się 26 dzieci, w tym 1 w DPS w Grabiu , 1 w Szpitalu w Międzyrzeczu, 4 przebywało w MOW (Puławy, Kolonia Ossa, Łódź) oraz 1 w MOS w Łodzi, a ponadto 2 wychowanków na ucieczce.

Wychowankom zadano pytania dotyczące wyżywienia, wyposażenia w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych, kwoty pieniężnej do własnego dysponowania, przestrzegania praw dziecka, w tym obowiązującego w placówce systemu kar i nagród.

Na podstawie rozmowy przeprowadzonej z dziećmi ustalono:

Wychowankowie znają regulamin placówki, w tym swoje prawa i obowiązki. Wszyscy wiedzą, kto jest ich wychowawcą prowadzącym, potrafią wymienić kary i nagrody stosowane w placówce. Jako nagrody wymieniono: zwiększenie kwoty kieszonkowego, pochwałę, dodatkowe wyjście, dodatkowe słodczyce. Jako kary dzieci wymieniły: obniżenie kwoty kieszonkowego (przy czym wszystkie dzieci, poza 1 wychowanką potwierdziły fakt otrzymywania gwarantowanej kwoty 10 zł), zakaz samodzielnych wyjść poza placówkę, czasowe ograniczenie dostępu do telefonu komórkowego czy multimediiów. Kary, jako konsekwencje niewłaściwego zachowania, stosowane są najczęściej w przypadku używania przez dzieci niewłaściwego słownictwa, palenia papierosów, nie wywiązywania się z przydzielonych obowiązków. Negatywne wyniki w nauce skutkują ograniczeniem dodatkowych wyjść, w celu umożliwienia dziecku nauczenie się wymaganych zagadnień. Jednak tego typu decyzje są negatywnie oceniane przez wychowanków. Ustalono również, iż ograniczanie dostępu do telefonu komórkowego dotyczy wyłącznie wychowanków zakłócających ciszę nocną.

Wszyscy wychowankowie potwierdzili fakt otrzymywania kieszonkowego, przy czym wskazali, iż z tej kwoty opłacane są np. składki klasowe.

Na pytanie: jak oceniasz wyżywienie w placówce? - wychowankowie w większości wyrazili zadowolenie z wyżywienia pod względem jakości i ilości. Wyjątkiem była wypowiedź

1 dziewczynki, która stwierdziła, iż *nigdy nie jada obiadów, bo nie lubi*, ale nie miała zastrzeżeń do śniadań i kolacji, a 2 kolejne osoby nie jedzą *bo im nie smakuje*. Wychowankowie mogą jeść i pić między posiłkami w aneksach grupowych, za zgodą wychowawcy.

Ponadto potwierdzili, iż zawsze mają II śniadanie do szkoły, które młodszym dzieciom pomaga przygotować wychowawca. obiady są 2-daniowe, w sytuacji, gdy dziecko nie lubi mięsa ma możliwość zjedzenia dodatkowej porcji zupy czy ziemniaków i surówki. Żaden z wychowanków nie potwierdził faktu (opisanego w piśmie z BPRD), aby kiedykolwiek został pozbawiony śniadania lub innego posiłku.

W zakresie wyposażenia w odzież dzieci zgodnie przekazywały, iż zgłaszają swoje potrzeby w tym zakresie wychowawcy, starsi wychowankowie sami zakupują odzież, a następnie rozliczają się z kwot przyznanych na ten cel. Ponadto dzieci wskazały, iż otrzymują również odzież od swoich bliskich. Zgromadzony materiał pozwala pozytywnie ocenić realizację ww. zadania przez POW.

Na pytanie: czy w twojej placówce zdarzają się przypadki agresji fizycznej, słownej czy psychicznej ze strony wychowawców?, żaden z wychowanków nie odpowiedział twierdząco. Dzieci dopytywano w szczególności: czy którykolwiek wychowawca źle odnosił się do Ciebie lub do Twoich kolegów tj. popychał, ubliżał? - wychowankowie w większości zaprzeczyli. Tylko 1 wychowanek podczas indywidualnej rozmowy stwierdził, iż wychowawca szarpnął go i wyprowadził z pokoju, w sytuacji gdy przebywał u swojej koleżanki, pomimo wyraźnego zakazu opuszczania swojego pokoju (w związku ze swoim wcześniejszym nagannym zachowaniem). Powyższa sytuacja została wyjaśniona w trakcie kontroli, opis w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. Zastrzeżenie dotyczące wychowawców zgłosiła również 1 dziewczynka, twierdząc iż nie ma zaufania do żadnego wychowawcy.

Dzieci potwierdziły, iż mogą spotykać się z bliskimi na terenie placówki, nie zgłaszano w tym zakresie negatywnych uwag. Rodzice najczęściej spotykają się z dziećmi w tzw. sali terapeutycznej, w pokojach lub w przypadku ładnej pogody na terenie rekreacyjnym placówki.

Wychowankowie w większości potwierdzili, iż czują się w placówce dobrze i bezpiecznie, ze swoimi problemami najczęściej zwracają się do swojego wychowawcy lub psychologa.

Żaden z wychowanków nie zgłosił faktu „straszenia go” umieszczeniem w innej placówce, ale podczas rozmów podały wypowiedzi świadczące o tym, iż wiedzą o istniejącej możliwości zmiany miejsca pobytu na SOW lub MOS jako konsekwencji notorycznego łamania zasad i dopuszczania się czynów karalnych.

Podczas rozmów kontrolujący zwrócili uwagę na duże rozbieżności w informacjach i ocenach przekazywanych przez dzieci z grupy I, II, w porównaniu z grupą III. Wychowankowie grupy I i II nie zgłaszali praktycznie zastrzeżeń w zakresie warunków, zabezpieczenia potrzeb, atmosfery panującej w POW, relacji z wychowawcami, poszanowania ich praw i godności. Natomiast dzieci z grupy III były niezadowolone z wyżywienia, kieszonkowego, zgłaszały ograniczenia dostępu do telefonu komórkowego i możliwości wychodzenia poza POW, a także stwierdzając brak zaufania do wszystkich wychowawców (2 dzieci) i niewłaściwą atmosferę.

Na podstawie ankiet ustalono:

Wychowanków poproszono również o wypełnienie ankiety, dotyczącej głównie kar i nagród w placówce oraz stosowania przez wychowawców różnych niedopuszczalnych zachowań, takich jak: przezywanie, popychanie, bicie, poniżanie, dokuczanie itp. Prośbę o wypełnienie ankiety przekazywano indywidualnie, na zakończenie osobistego spotkania z dzieckiem.

Ankiety wypełniło 14 wychowanków. Analiza zapisów w ankietach wskazała dodatkowo na rozbieżności pomiędzy informacjami przekazywanymi ustnie przez dzieci, a informacjami pisemnymi. W trakcie rozmów 2 dzieci wskazywało na nieodpowiednie zachowania wychowawców, podczas gdy w ankiecie 5 wychowanków wypowiedziało się negatywnie, w tym 2 dzieci wśród zachowań wychowawców wskazało bicie, poniżanie, popychanie i zastraszanie, a 3 zastraszanie, wyśmiewanie, popychanie.

Jednocześnie Ci sami wychowankowie, na pytanie czy są w placówce wychowawcy, z którymi chętnie przebywasz nie wskazali nikogo, a na pytanie czy są wychowawcy, z którymi nie lubisz przebywać wskazali: p. ■■■, p. ■■■, p. ■■■, a 1 osoba p. ■■■. W ocenie 3 z tych dzieci, jest za dużo obowiązków, 2 – odpowiednia ilość, w ocenie 5 dzieci kary są zbyt ostre i czują się źle w placówce.

Pozostali wychowankowie (9 dzieci) uznali, iż kary są właściwe, ilość obowiązków odpowiednia, czują się w placówce bezpiecznie, nie doświadczyli ze strony wychowawców żadnej agresji psychicznej, fizycznej czy słownej. Na pytanie kogo poinformowałbyś w przypadku wystąpienia zachowań agresywnych, wychowankowie wymienili: Dyrektora, wychowawcę, psychologa, żadne z dzieci nie miałyby obaw, aby poinformować o zauważonych zachowaniach agresywnych. Na pytanie jak dorośli reagują w Twojej placówce na zachowania agresywne odpowiedzieli: rozmawiają, wyjaśniają sytuację (6 dzieci), przerywają, rozdzielają osoby, których to dotyczy (3 osoby).

Na pytanie jak czujesz się w placówce 5 dzieci odpowiedziało bardzo dobrze, 2 - dobrze, a 2 - obojętnie.

W trakcie rozmów zwrócono uwagę na wpływ jednego z wychowanków z grupy III na pozostałe osoby, a w szczególności na 2 dziewczynki z tej samej grupy.

W celu zdiagnozowania powyższej zależności poddano wnikliwej analizie dokumentację wychowanka oraz przeprowadzono rozmowy i ankiety z wychowawcami i specjalistami.

Ustalenia w tym zakresie:

Dalszą dokumentację pokontrolną wyłączono z publikacji na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 poz. 1330).

W związku z powyższymi ocenami, uwagami i wnioskami zaleca się podjęcie następujących działań w celu wyeliminowania stwierdzonych w wyniku kontroli uchybień oraz usprawnienia działalności jednostki kontrolowanej:

1. W protokołach Zespołu do spraw Okresowej Oceny Sytuacji dziecka odnosić się do określonych w art. 136 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadań Zespołu oraz przekazywać wnioski do Sądu zgodnie z zapisem art. 138 ust. 2 – termin realizacji na bieżąco.
2. Odstąpić od potrącania z kwoty kieszonkowego wydatków związanych z aktywnym uczestnictwem wychowanka w życiu szkoły, jak również zabezpieczeniem innych potrzeb.
3. Wprowadzić zasadę regularnych spotkań społeczności wychowanków z udziałem psychologa i pedagoga w celu rozwiązywania bieżących problemów oraz omówienia aktualnej sytuacji.
4. Zwiększyć systematyczność i regularność zajęć dla wychowanków prowadzonych przez pedagoga i psychologa. Zapewniać dzieciom o szczególnych potrzebach specjalistyczne wsparcie terapeutyczne.

Kontrolę wpisano pod numerem 2/2018 w Książce kontroli w dniach 14,15 i 21 maja 2018 r.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Na podstawie art. 197 d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia lub nieuwzględnienia.

W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, o którym mowa powyżej, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od otrzymania stanowiska, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Ponadto wskazuje się, iż zgodnie z art. 198 ust. 1 ww. ustawy o wspieraniu rodziny *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.*

(podpis i pieczęć Wojewody)